

LỜI MỞ

Tiếng Việt là một ngôn ngữ đặc sắc, được lưu truyền hàng ngàn năm từ đời này sang đời khác, được gìn giữ và phát triển ngày càng phong phú và dồi dào sức sống.

Trong quá trình giao lưu với thế giới, tiếp biến với các ngôn ngữ ngoại lai, kho tàng tiếng Việt càng thêm giàu có. Trong ngôn ngữ các nước phương Đông, chữ Việt trở nên độc đáo vì được viết bằng chữ cái Latinh. Tuy vậy, không phải ai cũng dễ dàng làm chủ kho tàng “tiếng mẹ đẻ” giàu có của mình. Để có thể sử dụng nhuần nhuyễn trong giao tiếp và trong viết lách, chúng ta phải rèn luyện, học hỏi suốt đời. Học trong trường học, học trong trường đời, học trong việc đọc và có thể học cả trong các... trò chơi chữ.

Trong thời gian làm báo và cộng tác với nhiều tờ báo dành cho lứa tuổi học trò như *Nhi đồng*, *Thiếu niên Tiền phong*, *Tuổi hồng*, *U18*, *Thế giới học đường*... chúng tôi đã vận dụng nhiều trò “chơi chữ” trên báo, được bạn đọc thích thú hưởng ứng. Từng làm “cố vấn” cho chương trình *Chơi chữ*

© Nguyễn Như Mai
Xuất bản theo Hợp đồng sử dụng tác phẩm
giữa Tác giả và NXB Kim Đồng, 2023
Bản quyền ảnh bìa, minh họa thuộc về NXB Kim Đồng, 2023

Bìa: **PHẠM NGỌC ĐIỆP**
Vẽ minh họa: **QUYÊN THÁI**

của Đài Phát thanh và Truyền hình Hà Nội, qua đó tác giả rút ra được những kinh nghiệm tiếp cận phù hợp với đối tượng đồng đảo người chơi. Trước đây, tác giả cũng đã biên soạn cuốn sách chuyên về *Ô chữ Việt* và đã được xuất bản.

Cuốn sách này được tập hợp và biên soạn các dạng thức chơi chữ khác nhau từ dễ đến khó, trong đó có những dạng do chính tác giả tìm tòi đề xuất. Hi vọng mong được các bạn trẻ đón nhận để “vừa chơi, vừa học”.

Rất mong nhận được sự góp ý của các thầy cô giáo và bạn đọc.

Tác giả

SẮC MÀU TRONG TIẾNG VIỆT

Các từ chỉ màu sắc trong tiếng Việt rất phong phú và tinh tế. Dưới đây là một số câu đố thử tài các bạn nhé.

* SẮC ĐỘ KHÁC NHAU

MÀU TRẮNG

Chọn các từ phù hợp trong các câu dưới đây:

1 - Con chó sói nhe nanh trông trắng...

A - Xóa

B - Nhởn

C - Tinh

2 - Bức tường vôi mới quét trông trắng...

A - Tinh

B - Bệch

C - Nhờ nhờ

3 - Cái gì thường được ví là “Trắng nõn nà” ?

A - Tờ giấy

B - Mái tóc

C - Làn da

4 - Một đàn cò thường được miêu tả có màu như thế nào?

A - Trắng tinh	B - Trắng phau phau	C - Trắng ngời ngời
----------------	---------------------	---------------------

5 - Cái gì thường được ví là “trắng như cước”?

A - Râu cụt già	B - Bông lau	C - Sợi bún
-----------------	--------------	-------------

6 - “Trắng bệch” thường hiện lên trên gương mặt trong trường hợp nào?

A - Sợ hãi	B - Vui mừng	C - Lo lắng
------------	--------------	-------------

7 - Khi đồng nước ngập mênh mông người ta thường dùng từ nào?

A - Trắng lớp	B - Trắng xóa	C - Trắng ngần
---------------	---------------	----------------

8 - Từ nào không phải nói về màu sắc:

A - Trắng nuốt	B - Trắng trợn	C - Trắng bạch
----------------	----------------	----------------

9 - Những từ nào không phải nói về màu sắc?

A - Trắng án	B - Trắng hếu	C - Trắng tay
--------------	---------------	---------------

10 - Từ nào tương đương với trắng?

A - Hắc	B - Bạch	C - Lục
---------	----------	---------

MÀU ĐEN

1 - “Đen lay láy” thường được dùng với trường hợp nào?

A - Mắt em bé	B - Mắt mèo	C - Mắt cú
---------------	-------------	------------

2 - Tóc cô gái đen như thế nào?

A - Như than	B - Đen nhánh	C - Đen si
--------------	---------------	------------

3 - Người ta thường ví cái gì “đen giòn”?

A - Nước da đẹp	B - Nước da xấu	C - Màu vải
-----------------	-----------------	-------------

4 - Từ nào để miêu tả làn da?

A - Đen đũi	B - Đen đúa	C - Đen nhánh
-------------	-------------	---------------

5 - Người nhuộm răng đen ngày xưa có hàm răng như thế nào?

A - Đen nhưng nhức	B - Đen nhem	C - Đen thui
--------------------	--------------	--------------

6 - Trong hầm tối được dùng với từ nào?

A - Đen hắc	B - Đen ngòm	C - Đen trũi
-------------	--------------	--------------

7 - Danh sách những người bị mật thám theo dõi ghi vào đâu?

A - Bảng đen

B - Sách đen

C - Sổ đen

8 - Con vật có bộ lông đen khắp toàn thân mình, là màu đen như thế nào?

A - Đen tuyền

B - Đen quánh

C - Đen bạc

9 - Từ nào không phải nói về màu sắc mà về sự may rủi (cờ bạc)?

A - Đen nhêm

B - Đen đỏ

C - Đen thui

10 - Từ nào nói số phận một con người thiếu may mắn?

A - Số đỏ

B - Số đen

C - Số đào hoa

MÀU ĐỎ

1 - Mức độ nào đỏ hơn?

A - Đỏ đỏ

B - Đỏ thắm

C - Đỏ hồng

2 - Da dẻ em bé mới đẻ?

A - Đỏ đần

B - Đỏ hồng

C - Đỏ hon hỏn

3 - Màu má của nàng thiếu nữ e thẹn?

A - Đỏ ửng

B - Đỏ lừ

C - Đỏ chót

4 - Gương mặt của một người khi xấu hổ?

A - Đỏ lựng

B - Đỏ hồng

C - Đỏ tươi

5 - Gương mặt của một người say rượu quá chén?

A - Đỏ gay

B - Đỏ gắt

C - Đỏ hồng

6 - Đỏ không tươi như có pha màu xám, gây cảm giác bức bối?

A - Đỏ au

B - Đỏ hoét

C - Đỏ quạch

7 - Gương mặt của người đang tức giận?

A - Đỏ tía

B - Đỏ ngẫu

C - Đỏ rục

8 - Quả hồng chín có màu đỏ?

A - Đỏ cam

B - Đỏ mọng

C - Đỏ ửng

9 - Màu đỏ gây cảm giác ghê rợn?

A - Đỏ lòm

B - Đỏ ối

C - Đỏ chót

10 - Màu đỏ nào có sắc độ nhạt hơn?

A - Đỏ hồng

B - Đỏ rục

C - Đỏ đỏ

CÁC MÀU SẮC KHÁC

1 - Màu xanh của bầu trời thu?

A - Xanh ngắt B - Xanh leo lẻo C - Xanh non

2 - Màu xanh mượt mà của đồng lúa thì con gái?

A - Xanh thắm B - Xanh rờn C - Xanh tươi

3 - Da mặt của người bệnh, ốm yếu?

A - Xanh lơ B - Xanh non C - Xanh rớt

4 - Màu xanh của cỏ cây mọc rậm rạp đều khắp nơi?

A - Xanh rì B - Xanh om C - Xanh sẫm

5 - Màu cỏ cây non tơ tràn đầy sức sống?

A - Xanh lét B - Xanh xao C - Xanh mơn mớn

6 - Màu sắc nào dưới đây chỉ mang nghĩa bóng?

A - Tóc trắng B - Đầu xanh C - Phấn xanh

7 - Màu vàng của tơ tằm?

A - Vàng tươi B - Vàng óng C - Vàng nghệ

8 - Màu da của người ốm yếu?

A - Vàng ệch B - Vàng rộm C - Vàng xìn

9 - Màu của bộ răng ám khói thuốc lá?

A - Vàng ối B - Vàng ám C - Vàng khè

10 - Màu tóc của các cô gái thường bị coi là ngốc nghếch trong các câu chuyện vui?

A - Vàng hoe B - Vàng óng C - Vàng xuộm

11 - Một thứ kim loại quý có độ tinh khiết cao?

A - Vàng xỉn B - Vàng chóc C - Vàng ròng

* SẮC MÀU VỚI CÁC LOÀI VẬT

Trong tiếng Việt, đối với các loài vật, tên gọi màu sắc không chỉ gói gọn trong các màu cơ bản như trắng, đen, vàng... mà tùy từng con vật lại có cách gọi khác nhau. Thí dụ, chó đen gọi là chó mực.

Các bạn thử phát hiện trong các tên gọi khác nhé.

1 - Con chuột màu trắng được gọi là:

CHUỘT